

А. В. Синянос

Житомирський державний університет імені Івана Франка
Науковий керівник: канд. філол. наук, доцент кафедри
міжкультурної комунікації О. Ю. Андрушенко

Функціонування прийменника *by* в середньоанглійській мові

Прийменник – це службова частина мови, що слугує для зв'язку іменника, займенника, числівника, або герундія з іншими частинами мови у реченні. Прийменники відіграють виняткову роль, допомагаючи словам позначати відповідний зв'язок у взаємодії між собою.

Метою дослідження є аналіз значень прийменника *by* в середньоанглійській мові.

Сучасні функції прийменника *by* в середньоанглійській мові були властиві прийменнику *of*, але з кінця XIV століття він починає витіснятися прийменником *by* в основних його значеннях. [2: 174]

Прийменник *by* (від див.-англ. *bi*) спочатку мав чітко просторове значення, відносячись до місця чи дії. З XVI-XVII ст. він почав розширювати свою систему лексичних значень, першим з яких, напевно, було значення причини дії. В сучасній мові конкретне значення *by* стало вираження відносин діяча до дії, до об'єкту дії і до способу дії. [1: 104-105] Основна сучасна функція *by* – позначення діяча у відношенні об'єкта дії у пасивній конструкції. Це значення *by* закріпилось після XVII століття, коли вже перестали використовувати прийменник *of* у тій же функції. [1: 108-109; 3: 54-57]. Спочатку до поняття самостійного діяча відносились люди, особи з міфології і віровчення, тварини, сили природи, небесні тіла і такі явища як війна, смерть, буря, корабель, меч, гнів, кохання, ненависть. В результаті до числа такого роду діячів приєднались багаточисленні машини, різні фізичні і хімічні агенти. Тому діюча особа, в пасивній

конструкції виражена додатком з *by*, може виявитись по мірі автономності досить далеко віддалений від таких осіб та сил, які звичайно являються чи легко представляються самостійними. [1: 108-109; 3: 54-57].

В середньоанглійський період прийменник *by* (*bi/be*) виражав такі значення, як: репрезентація руху чи напрямку: *comen bi* – come upon; *bi ech side* – in every direction; зв'язок між людьми: *bi siht of* – in the presence of; *bi þam* – in a group by themselves; предмет або об'єкт дії: *don (feren) bi* – do (sth.) to (sb.); *feren bi* – deal with (sb.); значення існування: *liven bi (sth.)* – live on (food, charity); види пересування: *by (boat)*; спосіб дії: *bi rowe, bi ordre* – one after another, *bi craftre, bi sleighte* – craftily, cunningly; у порівнянні з: *knouen bi* – distinguish; величина, ступінь: *bi hundfalde* – a hundredfold; *bi littel and littel* – little by little; одиниці часу: *bi the weke* – by the week; міра, одиниця виміру: *bi weight* – by weight; *bi markes itold* – counted by. [4]

Отже, прийменник *bi* в середньоанглійській мові позначав рух, зв'язок між людьми, види пересування, ступінь, одиниці часу та інші значення. Порівнюючи із сьогоденням, він приєднав ще деякі значення, частково замінивши прийменник *of* в англійській мові.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ТА ДЖЕРЕЛ:

1. Аксененко Б. Н. Предлоги английского языка. – М.: "Издательство литературы на иностранных языках", 1956. – 318 с.
2. Иванова И. П., Чахоян Л. П., Беяева Т. М. История английского языка. Учебник. Хрестоматия. Словарь. – СПб.: Издательство "Лань", 1999. – 353 с.
3. Предлоги: Справочник по английскому языку / Пер. с англ. И. С. Ивянской. – М.: ООО "Издательство Астрель", 2004. – 382 с.
4. Middle English Dictionary [електронний ресурс] // Режим доступу: <http://quod.lib.umich.edu/cgi/m/mec/med-idx?type=id&id=MED4323>